

Vapaaehtoinen ekologinen kompensaatio luonnonsuojelulaissa (9/2023) - Yleiskuva

17.1.2024

Leila Suvantola, lainsäädäntöneuvos

Ympäristöministeriö, Luontoympäristö, Luonnon monimuotoisuus

Ekologinen kompensatio käytössä jo vuosikymmeniä, mutta ei aina onnistuneesti

- Eingriffsregelung, Saksan liittotasavalta 1976 alkaen
- Wetland Mitigation Banking, USA 1990-luvulta alkaen
- OECD 2013: 56 maata antanut ekologista kompensatiota koskevaa lainsäädäntöä, vireillä 13 maassa
- Tunnistetut haasteet:
  - Kompensaatiotoimia ei aina toteuteta, varsinkaan onnistuneesti
  - Hyvitys ei ole yhtä pysyvää kuin haitta
  - Viive heikennyksen ja hyvityksen välillä
  - Epäselvää, onko aidosti lisääistä
  - Huoli viherpesusta ja license to trash –ajattelusta
  - Maanomistajien heikko halukkuus investoida luonnonarvojen tuottamiseen

Ekologinen kompensatio osana- Suomen luonnonsuojelulainsäädännön uudistusta

- Valmisteltiin 2020-2022 osana luonnonsuojelulainsäädännön uudistusta (projekti III)
- Laajapohjainen työryhmä, tukena luonnontieteellinen asiantuntijaryhmä
- Viimevaiheessa säännöksistä poistettiin velvollisuus ekologiseen kompensatioon poikettaessa luonnonsuojelulain säännöksistä
- Luonnonsuojelulain (9/2023) luku 11, voimaan 1.6.2023
- Ympäristöministeriön asetus vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta (933/2023), voimaan 15.9.2023

Vapaaehtoista ekologista kompensatiota koskevat säännökset

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 11 luku

- 8 § Heikennyksen hyvittäminen
- 99 § Hyvittävät toimenpiteet
- 100 § Suojeluhyvitys
- 101 § Hyvittämisen kriteerit
- 102 § Hyvityksen toteuttamisen ajankohta
- 103 § Luonnonarvojen tuottaminen
- 104 § Päätös hyvityksen korvaavuudesta
- 105 § Poikkeus hyvitysalueen suojelusta
- 106 § Hyvittämistietojen saatavuus
- 107 § Kustannusvastuu

= Luotettavuus, täysimääräisyys, varmistaminen ja läpinäkyvyys

Ympäristöministeriön asetus vapaaehtoisesta ekologisesta kompensatiosta (933/2023)

- 1 § Luonnonarvovastaavuus
- 2 § Luonnonarvon tilan arviointi
- 3 § Heikennettävän alueen luonnontilan muutoksen arviointi
- 4 § Hyvitysalueen luonnontilan muutoksen arviointi
- 5 § Uhanalaisen luonnonarvon luonnonarvovastaavuus
- 6 § Hyvityssuunnitelma
- 7 § Hyvityksen maantieteellinen vastaavuus
- 8 § Saamelaisyhteisön alue
- Liite 1 Luontotyyppiryhmien ominaispiirteet
- Liite 2 Luontotyyppiryhmät, joissa uhanlainen luontotyyppi voidaan hyvittää saman luontotyyppiryhmän yhtä uhanalaisella tai uhanalaisemmalla luontotyyppillä

= Mittatikki (luonnonarvohehtaari) ja laskentasäännöt

Lainvalmistelun tavoitteena välttää sudenkuopat

Tunnistettut haasteet	Luonnonsuojelulain ratkaisu	Yhä haasteena
Kompensaatiotoimia ei aina toteuteta	Perustavat toimet toteutettava / suojeluhyvitys tehtävä ennalta Erotettu luonnonarvojen tuottajan ja heikentäjän roolit	Markkinoiden syntyminen tuottajan ja heikentäjän välillä hidasta
Hyvitys ei ole yhtä pysyvää kuin haitta	Pysyvä hävittämis- ja heikentämiskielto, kun käytetään hyvitykseksi Jos myönnetään poikkeuslupa, kompensaatiovelvollisuus myös tavoitellusta luontolisästä	
Viive heikennyksen ja hyvityksen välillä	Perustavat toimet toteutettava / suojeluhyvitys tehtävä ennalta Vastaavuuden laskennassa huomioidaan jo kertynyt hyöty + keskimääräinen hyöty 30 v ajalta (asetus)	Osittainen viive, jos ei täysimääräisesti saavutettu käytettäessä
Aito lisäisyys	Lisäisyyden ehdot, viranomaisvarmennus Laskennan säännöt (asetus)	Suojeluhyvityksestä saatava hyöty vähäinen
License to trash -huoli ja viherpesuepäilyt	Viranomaisvarmennus, avoin rekisteri	
Maanomistajien halukkuus investoida luontoarvojen tuottamiseen	Tuotettavien arvojen viranomaisvarmennus, avoin rekisteri tuotettaville arvoille	Kysynnän viriäminen Tarjonnan ja kysynnän kohtaanto

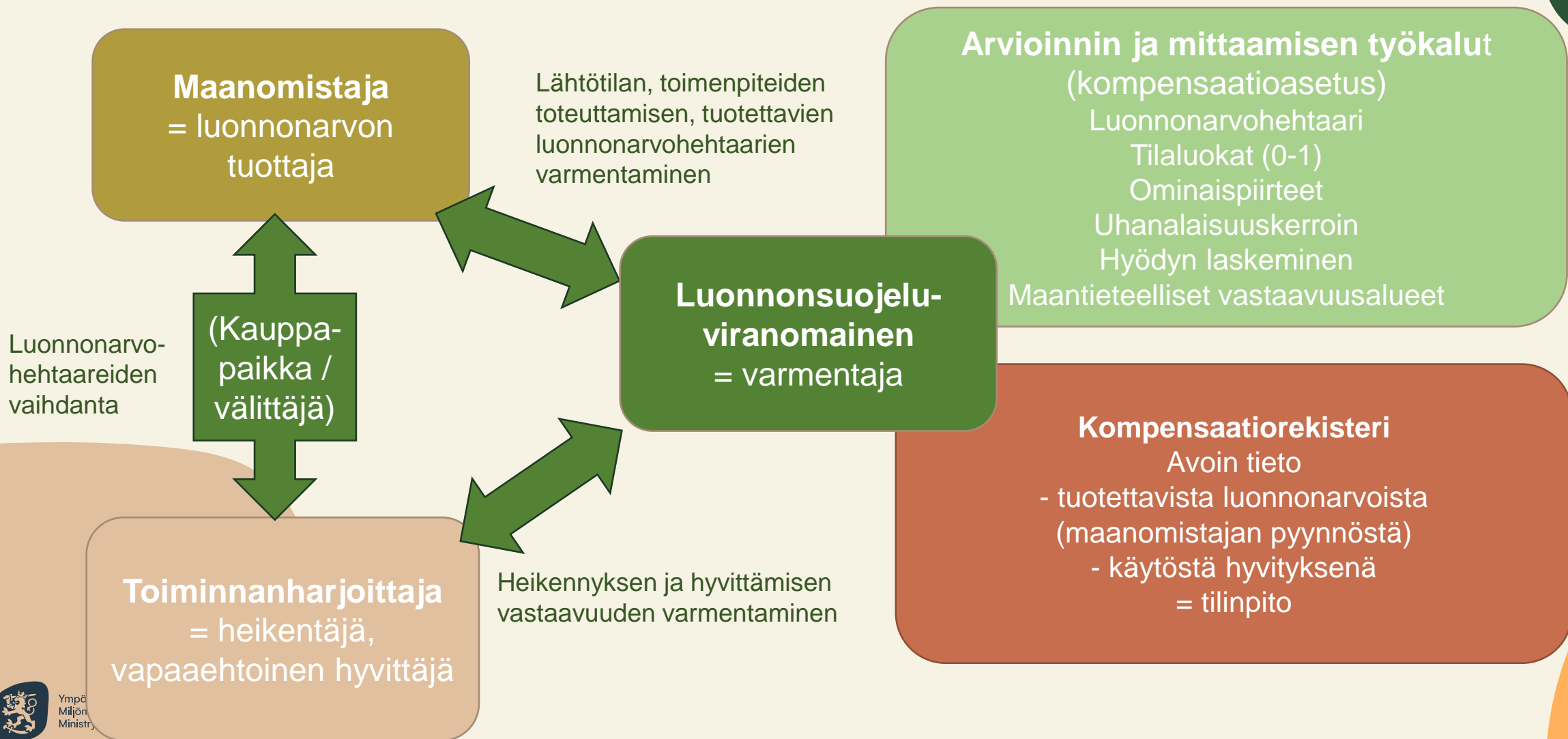

Keskeistä lisäisyys ja täysimääräisyys

- Vain sellainen toimenpide / suojele käy hyvityksestä, johon ei ole lakiin, sopimukseen tai muuhun (esimerkiksi metsäsertifikaatti) perustuvaa velvoitetta. Valtion maalla Natura 2000 – verkoston suojeleperusteiden ennallistaminen / parantaminen ei ole lisäistä
- Korvaavuuden oltava **heikennystä vastaavaa tai sen ylittävää** (LSL 98.2 §)
- *Hyvittävillä toimenpiteillä* korvataan luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuva heikennys **vähintään täysimääräisesti** (99.1 §)
- **Luonnonarvohehtaari** = määrä (pinta-ala) x laatu (luonnonarvon tila); tilan arviointiohjeet BOOST ja SYKE 2023
- Tuotettavat luonnonarvohehtaarit = määrä (pinta-ala) x laadun lisäys (hyvittävillä toimenpiteillä ja suojelehyvityksellä tavoiteltava tila – lähtötila); paras tieteellinen tieto kunkin luonnonarvon vasteesta hyvittäviin toimenpiteisiin ja suojeleun x tieteellinen epävarmuus (BOOST ja SYKE 2023)

Ekologisen kompensaaation osatekijät

Ensi askeleet kohti toimivaa järjestelmää

- Haastavaa kehittää ohjauskeino uuteen ympäristöön ottaen huomioon muualla saadut kokemukset ja tunnistetut epäonnistumisriskit
- Tieteellinen tutkimus edistynyt rinnalla – STN-hanke BOOST ja Syken kompensatiopilotti
- Jatkossa kohdataan uusia kysymyksiä ja haasteita, mutta saadaan kokemuksia, joiden perusteella järjestelmää ja säännöksiä voidaan tarkentaa

Kiitokset

Leila Suvantola
Lainsäädäntöneuvos
Leila.Suvantola@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

